

Bytom, 6. 12. 2017 r.

Dr hab. prof. AM Piotr Janosik

RECENZJA

**dorobku mgr. Tomasza Darocha
w związku z postępowaniem doktorskim
w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka**

*„(...)Na końcu było najwspanialej.
Bohaterem wieczoru okazał się młody polski
wiolonczelista Tomasz Daroch.
Osobliwe, że tak szczerze obdarowany
muzyk nie występuje jeszcze w najslawniejszych
salach koncertowych świata.(...)”
cyt. Ruch Muzyczny 2/2015, Agnieszka Lewandowska-Kąkol*

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Pan **TOMASZ DAROCH**, urodził się 15 czerwca 1989 roku w Łodzi, w rodzinie o artystycznych tradycjach. Naukę gry na wiolonczeli rozpoczął w wieku 7 lat. Jako solista zadebiutował w wieku 14 lat z orkiestrą Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w Łodzi. **Ukończył studia z wyróżnieniem** w Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Mannheim w Niemczech oraz w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Kształcił się pod kierunkiem profesorów Michaela Flaksmana, Stanisława Firleja, Jeleny Ocic oraz Juliusa Bergera. Tomasz Daroch **brał udział w wielu mistrzowskich kursach wiolonczelowych u światowej sławy profesorów**, m.in. u Davida Geringasa, Fransa Helmersona, Bernarda Greenhouse'a, Mikłosa Perenyiego, Gary'ego Hoffmana, Johna Walza i Clausa Reicharda. **Jest laureatem wielu międzynarodowych konkursów wiolonczelowych. Występował także jako solista i kameralista na międzynarodowych festiwalach.**

Od wielu lat koncertuje również z rodzinnym trio fortepianowym „**Daroch Trio**” wraz z siostrami: Anną (skrzypce) i Marią (fortepian), a także w kwartecie wiolonczelowym „**Polish Cello Quartet**”. Tomasz Daroch dokonał wielu nagrań radiowych oraz telewizyjnych.

Od 2013 roku **pracuje na stanowisku asystenta** w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

OCENA OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH

Kariera naukowa i zawodowa Doktoranta rozwija się w sposób konsekwentny i płynny.

Starania artystyczne **wspierają liczne nagrody i wyróżnienia**. Pan Tomasz Daroch jest laureatem wielu międzynarodowych konkursów wiolonczelowych, m.in.: otrzymał I nagrodę oraz tytuł Grand Prix podczas VIII Międzynarodowego Konkursu Wiolonczelowego im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie. Zdobył również II nagrodę na 48. Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. Casals w Budapeszcie. Podczas XVIII Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. Kiejstuta Bacewicza w Łodzi otrzymał I nagrodę w kategorii duetów. Zdobył także III nagrodę oraz nagrodę publiczności na Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. Antonio Janigro w Zagrzebiu w Chorwacji. Zwyciężył 44 Międzynarodowy Konkurs Instrumentalny w kategorii - wiolonczela w Markneukirchen w Niemczech. Otrzymał również I nagrodę na IV Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej, II nagrodę na V Międzynarodowym Konkursie Indywidualności Muzycznych im. Aleksandra Tansmana w Łodzi, I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Indywidualności Muzycznych w Niemczech w Oldenburgu, I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. Bohuslava Herana w Czechach, dwie nagrody specjalne na „Grand Prix Emanuel Feuermann 2006” w Berlinie, w tym stypendium pokrywające koszt udziału w mistrzowskim kursie u prof. Bernarda Greenhousa w USA. W ostatnich latach Doktorant otrzymał także wiele specjalnych wyróżnień, m.in. dyplom "Primus in artibus" dla najlepszego absolwenta roku akademickiego 2012/2013 w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, nagrodę Marszałka Województwa Łódzkiego w kategorii "Osobowość Roku", honorowe wyróżnienie "Łódzkie Eureka" przyznawane przez Radę ds. Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Miasta Łodzi oraz nagrodę specjalną podczas międzynarodowego kursu mistrzowskiego "Internationale Sommerakademie Mozarteum Salzburg". Jest również wielokrotnym stypendystą fundacji "Krajowego Funduszu Na Rzecz Dzieci", Ministerstwa Kultury i Sztuki, Marszałka Województwa Łódzkiego, Kunststiftung Baden-Württemberg oraz Menuhin Live Music Now w Niemczech, a także otrzymał stypendium artystyczne Ministra Kultury RP w ramach programu "Młoda Polska".

Jako solista zadebiutował w wieku 14 lat z orkiestrą Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w Łodzi. Od tamtej pory występował z największymi orkiestrami i dyrygentami w kraju i za granicą.

Tomasz Daroch dokonał wielu nagrań radiowych oraz telewizyjnych. Do jego ostatnich płytowych dokonań należą m.in. Koncert Wiolonczelowy W. Lutosławskiego nagrane z Symfoniczną Orkiestrą Narodowego Forum Muzyki pod batutą Jacka Kaspszyka (CD Accord 2014), tria fortepianowe C. Debussy'ego, M. Ravela oraz A. Dvoraka nagrane z zespołem "Daroch Trio" (Dux 2014) oraz tegoroczna debiutancka płyta zespołu Polish Cello Quartet pt. "Discoveries" (CD Accord 2017).

Wykaz miejsc prezentacji sztuki wiolonczelowej jest dość obszerny. Artysta wskazuje liczbę około 56 koncertów, po otrzymaniu tytułu magistra do roku 2015 (do wglądu w dokumentacji Kandydata). Korzystając ze strony internetowej Kandydata (<https://www.tomaszdaroch.com>), pozwoliłem sobie przytoczyć ilość miejsc koncertowych po roku 2015, jak i te, w których Doktorant planuje wystąpić w najbliższych sezonach

artystycznych. Wykaz ten imponuje liczbą, aż 56 dodatkowych miejsc koncertowych po 2015 roku, w tym 9 planowanych koncertów w 2018 roku.

Droga wykonawcza Kandydata jest barwnym pejzażem problemów i technik, zagadnień wykonawczych, które na przestrzeni lat wiolonczelista zgłębiał w swoim warsztacie instrumentalnym solowym, jak i kameralnym. Wskazuje tym samym na dalszy, owocny rozwój w stronę wartości najwyższych, które mogą stać się **znaczącym impulsem w historii rozwoju wykonawstwa wiolonczelowego.**

DZIAŁALNOŚĆ KAMERALNA

- ❖ **DAROCH TRIO.** Pan Tomasz Daroch jest członkiem tria fortepianowego-DAROCH TRIO - unikalnego połączenia trzech osobowości artystycznych. Skład zespołu kameralnego tworzy rodzeństwo, Maria - pianistka, Anna - skrzypaczka, Tomasz - wiolonczelista. Rokrocznie zespół bierze udział w wielu międzynarodowych festiwalach muzycznych, zdobywając liczne nagrody.

Tomasz Daroch od lat koncertuje także w kwartecie wiolonczelowym „Polish Cello Quartet”.

- ❖ **POLISH CELLO QUARTET.** Zespół Polish Cello Quartet w składzie: Tomasz Daroch, Wojciech Fudala, Krzysztof Karpeta oraz Adam Krzeszowiec powstał w 2011 roku. Jego członkowie to młode pokolenie polskich wiolonczelistów. Doświadczenie artystyczne zdobywali w renomowanych ośrodkach kulturalnych Europy, m.in. w Kolonii, Mannheim czy Brukseli. Od 2014 roku Polish Cello Quartet jest zespołem Narodowego Forum Muzyki. To jedyny w Polsce kwartet wiolonczelowy zajmujący się wykonywaniem utworów napisanych oryginalnie na ten skład.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

*“(…) W procesie nagrywania materiału dźwiękowego płyty CD
wybrane utwory wciąż wydawały się być
„świeże” i „zaskakujące”.
Zawarta w nich różnorodność stylistyczna,
pełna problemów technicznych faktura,
a także ogromne bogactwo wyrazu stawiały
przede mną ciągle wyzwania oraz
tym bardziej utwierdzały w ich wyjątkowości.”
cyt. Tomasz Daroch*

Dziełem artystycznym wybranym przez Doktoranta do postępowania przewodowego jest płyta z muzyką **Gioacchino Rossiniego, Carla Davidoffa, Gabriela Fauré, Aleksandra Tansmana, Juliusa Klengela, Piotra Czajkowskiego, Bohuslava Martinů i Mścisława Rostropowicza.**

Wykonawcą jest Doktorant wraz z towarzyszeniem siostry - pianistki Marii Daroch-Kujawińskiej. Nagranie oraz montaż płyty przygotowany został przez Martę Szeligę-Frynia. Dopelnieniem warstwy artystycznej jest także teoretyczny komentarz.

Utwory wchodzące w skład zarejestrowanego dzieła przedstawiają się następująco:

- ❖ **Gioacchino Rossini *Une larme***
- ❖ **Carl Davidoff *Przy fontannie op. 20 nr 2***
- ❖ **David Popper *Taniec Elfów op. 39***
- ❖ **Julius Klengel *Scherzo op. 6***
- ❖ **Gabriel Fauré *Motyl op. 77***
- ❖ **Piotr Czajkowski *Pezzo capriccioso op. 62***
- ❖ **Aleksander Tansman *Fantazja na wiolonczelę i fortepian***
- ❖ **Bohuslav Martinů *Wariacje na temat Rossiniego***
- ❖ **Mścisław Rostropowicz *Humoreska***

*„(...)Biorąc pod uwagę liczne wartości artystyczne
oraz wirtuozowskie przywołanych dzieł,
a także różnorodność korzyści płynących z
pracy wkonawczej, uważam, iż utwory te
stanowią powinny żelazną pozycję repertuarową
każdego czynnego wiolonczelisty.(...)“
cyt. Tomasz Daroch*

Artysta jawi się jako instrumentalista dojrzały, precezyjny, bezbłędnie odczytujący intencje kompozytora, prowadząc z akompaniamentem swoisty dialog, uwydatniając środki wyrazu artystycznego, środki ekspresji, prowadzenie frazy, rozkład kulminacji, dynamikę i artykulację. Jego gra cechuje się bardzo dobrym warszatem, co uwidczania się w pokonywaniu problemów stawianych przez kompozytora w partyturze. Gra jest barwna i wielowymiarowa, forma jest przemyślana, momenty kantylenowe plastyczne, momenty ekspresyjne trafnie uwyplukone. Uwidaczania się mądry dialog i dbałość o słuchanie partii towarzyszącej. Wskazane dzieło w tym wypadku jest potwierdzeniem sprecyzowanej osobowości, potwierdzeniem znaczenia i wielkości wykonawcy i jego niezaprzeczalnego

wpływu na rozwój historii wykonawstwa wiolonczelowego - solowego, kameralnego i symfonicznego w muzyce polskiej, jak i światowej, co wynika także w przedstawionej dokumentacji, i przemawia równie mocno po analizie wskazanego dzieła płytowego.

Wszystkie interpretacje mają przemyślaną strukturę. Nagranie cechuje przejrzystość, umiar i szlachetność stosowanych środków wyrazu. W grze nie odczuwa się nienaturalnego patosu czy sztucznego humoru. Balans pomiędzy fortepianem i wiolonczelą jest wyważony i trafny. Interpretacje utworów są oryginalne, świeże i przemyślane. Gra duetu przykuwa uwagę słuchacza przez kontrasty emocjonalne, dynamiczne i duchowe.

OCENA PRACY TEORETYCZNEJ

*„(...)Głównym celem niniejszej pracy jest wskazanie wartości artystycznych oraz wirtuozowskich wybranych utworów wiolonczelowych XIX i XX wieku. Podjęcie tematu wynika głównie z zainteresowań i doświadczeń związanych z dziełami, które na przestrzeni lat niezłomnie towarzyszyły mojej osobie.(...)”
cyt. Tomasz Daroch*

Wysoko oceniam przedstawioną w przewodzie doktorskim pracę teoretyczną, będącą dopełnieniem dzieła płytowego – *Wartości artystyczne i wirtuozowskie utworów wiolonczelowych XIX i XX wieku – na przykładzie wybranych dzieł.*

W teoretycznym rysie, będącym dopełnieniem płyty CD, Kandydat porusza m. in. problemy takie jak: wiolonczelowa kultura muzyczna XIX i XX wieku; rola wykonawcy wirtuoza we współtworzeniu dzieła; wartości artystyczne i wirtuozowskie wybranych dzieł wiolonczelowych XIX i XX wieku; artystyzm i wirtuozeria dzieła muzycznego (wartości artystyczne, artyzm i kicz - różnice i podobieństwa. Autor odwołuje się także do prac Romana Ingardena, Andrzeja Pytlaka i Stefana Szumana.

Mgr Tomasz Daroch w tej szczegółowo opisaney pracy teoretycznej legitymuje się wiedzą z zakresu historii muzyki i teorii, jasnością przekazu pozamuzycznych myśli i formuł, sięgając do estetyki i filozofii. Rozprawę teoretyczną cechuje dokładność i skrupulatność w oparowaniu garficznym, zwłaszcza dotyczy do przedstawionych schematów, zdjęć i tabel oraz przykładów muzycznych. Język przedstawiony jest klarowny i poprawny terminologicznie. Trafnie i bogato opisana bibliografia czyni komentarz ciekawym, o wyraźnym rysie indywidualnych zainteresowań Doktoranta. Ukazuje się zamiłowanie do porządku i precyzji. Dotyczy to układu pracy, podziału na części i rozdziały. Zaletą jest również bardzo świadomy dobór problemów omawianych w pracy, tytuły poszczególnych rozdziałów tłumaczą cel tej analizy, z których dowiadujemy się o osobistych zainteresowaniach Kandydata.

Drobną uwagą niech pozostanie fakt, że w spisie treści Autor umieszcza skrót imienia (A. Pytlaka), a w pozostałych, (Stefan Szuman, Roman Ingarden) - imiona pozostają wyjaśnione. Nieścisłość ta, jest drobnym uchybieniem, przeoczeniem Autora i drobnym błędem edycyjnym, nie mającym wpływu na wartość merytoryczną.

**PODSUMOWANIE PRZEDSTAWIONEJ PŁYTY I KOMENTARZA
TEORETYCZNEGO**

*„(...)Wykonując przytoczone utwory,
postrzegam je jako część samego siebie.
Analiza ich walorów artystycznych i wirtuozowskich
pomogła mi dostrzec wiele wcześniej nieuświadomionych zjawisk.(...)“
cyt. Tomasz Daroch*

Artysta tworzy tym samym nową jakość, własny odrębny i niepowtarzalny świat podbudowany wieloletnim doświadczeniem jak i bogatą wyobraźnią na gruncie gry na wiolonczeli. Kandydat jest artystą świadomym, posiadającym odpowiednią wiedzę, dysponuje stosownym warsztatem naukowym niezbędnym do podejmowania tego typu zagadnień teoretycznych. W kwestii gry na wiolonczeli - cechuje go duża wyobraźnia, wyczulenie na barwę, umiejętność interpretacji myśli kompozytorskich – wszystko to sprawia, że koncerty z udziałem Kandydata lub nagrania płytowe dają wielką przyjemność w odbiorze wielu słuchaczom.

Autor w sposób wszechstronny zagłębia się w tajniki gry od strony teoretycznej, jak i tej najważniejszej, strony duchowej. Oba te aspekty sprawiają, że płyta wraz z komentarzem stanowi wysokiej miary punkt w przewodzie doktorskim, sprawiając przyjemność słuchaczowi, czytelnikowi jak i samemu Autorowi, co da się odczuć po analizie przedstawionych materiałów.

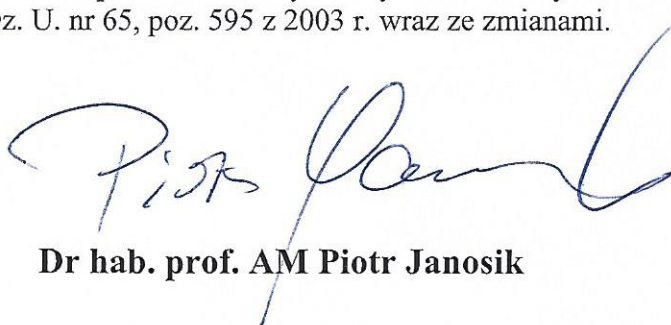
KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z przedstawioną dokumentacją i dołączonym do niej dziełem artystycznym w postaci nagrań, mogę zdecydowanie stwierdzić, że mgr Tomasz Daroch to znakomity i wszechstronny wykonawca, którego wkład w promocję muzyki polskiej wiolonczelowej – kameralnej jak i solowej jest bezcenny.

Pan Tomasz Daroch to osoba skromna (mimo tak wielu sukcesów), wrażliwa na bodźce muzyczne, konsekwentna w swoich działaniach, realizująca i spełniająca się poprzez drogę muzyczną. W przyszłości, już jako samodzielny pracownik naukowy, będzie mógł promować utalentowanych muzyków, wskazując im swoją wielkością drogę przyszłego rozwoju. W moim odczuciu Muzyk o tak bogatym rysie artystycznym może przysporzyć kulturze polskiej wiele satysfakcji.

Uwzględniając przedłożone tu spostrzeżenia, moje przekonanie co do wartości wskazanego dzieła wraz komentarzem analitycznym, oraz całego dorobku twórczego i dotychczasowej działalności koncertowej wyrażam opinię pozytywną i opowiadam się za pomyślnym sfinalizowaniem przewodu doktorskiego Pana mgr. Tomasza Darocha, w zakresie dyscypliny gry na wiolonczeli.

Osiągnięcia stanowią znaczny wkład w rozwój dziedziny sztuk muzycznych zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 14. 03. 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – Dz. U. nr 65, poz. 595 z 2003 r. wraz ze zmianami.

Dr hab. prof. AM Piotr Janosik